

Afgørelser – Reg. nr.: 08018.00

Fredningen vedrører: Båstrup

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet   13-03-1998

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet   15-01-1997

Kendelser

Deklarationer

NATURKLAGENÆVNET>

REG. NR. ~~4825-00~~ 8018.00

**Naturklagenævnets afgørelse
af 13. marts 1998
om ændret fredning af et område ved Båstrup syd for Skanderborg Sø i
Skanderborg Kommune, Århus Amt
(sag nr. 97-111/700-0002).**

Fredningsnævnet for Århus Amt har den 15. januar 1997 truffet afgørelse om ændret fredning af et areal ved Båstrup syd for Skanderborg Sø. Fredningssagen er rejst af Skanderborg Kommune den 14. juni 1996.

Fredningsnævnets afgørelse er af Miljø- og Energiministeriet v/Skov- og Naturstyrelsen og af Danmarks Naturfredningsforening påklaget til Naturklagenævnet.

Fredningsområdet

Fredningen omfatter et areal på ca. 29 ha, hvoraf ca. 15 ha - landbrugsejendommen Pederslyst - ejes af Skanderborg Kommune, mens ca. 14 ha - ejendommen Ny Sole - ejes af en privat lodsejer. Der er mellem den pågældende ejer og Skanderborg Golf Klub indgået aftale om leje af jorden. Fredningen omfatter yderligere et privatejet areal på ca. ½ ha, som påtænkes erhvervet af Skanderborg Kommune.

Området er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 15. juli 1971 om fredning af arealer ved Båstrup syd for Skanderborg Sø. Fredningen, der er en landskabsfredning med det hovedformål at sikre, at området forbliver uberørt, omfatter et areal på ca. 650 ha. Der er ikke i fredningen fastsat særlige bestemmelser for det område, som den ændrede fredning omfatter.

ad 1211/12-0005

Området, for hvilket der er fastsat ændrede fredningsbestemmelser, er sønært og kan karakteriseres som morænelandskab med meget kuperede former. Terrænet stiger fra ca. 25 m over havet til 60 m over havet fra søen til de højeste punkter i fredningsområdets østlige del. Der er fra området udsigt over Skanderborg Sø. I områdets nordlige del er en sø/mose af stor botanisk og ornitologisk værdi, ligesom området rummer to vandhuller i forbindelse med overdrev og mose. Arealerne ned mod søen består af eng, overdrev og mose. Alle disse naturtyper er omfattet af beskyttelsen i naturbeskyttelseslovens § 3. Området er uden offentlige sti- og opholdsarealer.

2. Baggrunden for fredningsændringen

Skanderborg Golf Klub anlagde i 1990 en 9-huls golfbane i nogle tidligere grusgravsarealer umiddelbart vest for Båstrup-fredningens afgrænsning. Arealet tilhører Skanderborg Kommune. Golfklubben har siden arbejdet med planer om en udvidelse af golfbanen til 18 huller, og på den baggrund erhvervede Skanderborg Kommune i 1995 landbrugsejendommen Pederslyst. Fredningsnævnet meddelte i februar 1996, at udvidelsen af golfbanen ikke kunne ske ved dispensation fra fredningen, men måtte forudsætte en ændret fredning efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

3. Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen har til formål:

- at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede landskab og det fri udsyn over Skanderborg Sø;
- at sikre området som et godt levested for dyr og planter, og
- at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området.

Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

Det bestemmes i fredningen bl.a., at de arealer, der ikke indgår i en golfbane, skal bevares i deres nuværende tilstand, og at der således ikke må opføres ny bebyggelse eller ske terrænændringer eller i øvrigt foretages ændringer, herunder ved tilplantning. Almindelig landbrugsdrift kan fortsætte.

Fredningsområdet opdeles i tre delområder med anvendelse til offentligt ophold og færdsel, til golfbane og til stier samt naturområde uden anvist offentlig adgang.

Om golfspil på arealerne fastsættes det, at fredningsnævnet, før anlægget af golfbanen påbegyndes, skal godkende et detailprojekt samt en plan for naturplejen. Detailprojektet skal bl.a. omfatte offentlighedens adgang og tilvejebringelse af opholdsarealer med enkelte bænke mv., ligesom der skal indgå et stisystem. Der må desuden ikke, med en enkelt undtagelse, placeres tee-steder, greens og bunkers i § 3-arealer. Nødvendige terrænreguleringer må som udgangspunkt ikke overstige 40 cm. Herudover fastsættes bestemmelser om reklamering, anbringelse af synligt udstyr på golfbanen og anvendelse af insekt- og ukrudtsbekæmpelsesmidler. Ejeren/golfklubben pålægges at foretage den nødvendige naturpleje. Endelig er der en række bestemmelser om offentlighedens adgang til området.

4. Påstande og synspunkter for Naturklagenævnet

Fredningsnævnets afgørelse blev påklaget til Naturklagenævnet af Skov- og Naturstyrelsen og af Danmarks Naturfredningsforening (DN) hhv. den 7. februar og den 6. februar 1997. Skov- og Naturstyrelsen udtalte ved supplerende skrivelse af 24. marts 1997 bl.a., at ændringer af en fredning, der modvirker fredningens formål, efter hidtidig praksis må begrundes i tungtvejende samfundsmæssige årsager - hvortil udvidelse af en golfbane ikke hører. Styrelsen ville imidlertid forsøge, gennem forhandlinger med kommunen og golfklubben, at få ændret golfbanens udformning, således at det nye baneanlæg med hensyn til terrænændringer og karakter af greens, tee-steder mv. i højere grad er tilpasset det fredede landskab med det formål, at det nye anlæg får samme naturtilpassede karakter, som kendes fra en række golfbaner i udlandet. Styrelsen anmodede på den baggrund Naturklagenævnet om at sætte sin behandling af sagen i bero.

Skov- og Naturstyrelsen meddelte herefter ved skrivelse af 12. august 1997, at de omtalte forhandlinger nu var gennemført, tillige under deltagelse af DN. Mellem parterne - styrelsen, DN, Skanderborg Kommune og golfklubben - var der opnået enighed om et udkast til ændrede fredningsbestemmelser. Styrelsen fandt dog anledning til at udtale, at man ikke gennem accepten af den pågældende golfbaneudvidelse ønsker at ændre den hidtidige restriktive praksis med hensyn til anlæg af golfbaner i fredede områder. Imidlertid gør sig i denne sag ifølge styrelsen de omstændigheder gældende, at der ikke er tale om nyanlæg, men om udvidelse af en eksisterende golfbane, at det ikke har været muligt at finde alternative udvidelsesmuligheder og at der på baggrund af forhandlingerne er tilvejebragt rammer for et mere naturvenligt golfanlæg med færrest mulige landskabelige konsekvenser.

De berørte private lodsejere samt Århus Amt og Friluftsrådet har støttet den ændrede fredning.

5. Parternes udkast til ændrede fredningsbestemmelser

Udkastet skal navnlig sikre, at golfbanen i større udstrækning tilpasses det eksisterende terræn og landskab. Desuden skal tidligere vådområder og vandløb reableres i videst muligt omfang. Udkastet omhandler herudover detaljerede bestemmelser om anlæg af greens, herunder disses udstrækning, samt etablering af bunkers og fairways. Det fastsættes også, at hele området skal tilsås med en ensartet frøblanding, hvor græssorten rødsvingel er helt dominerende. Greens, tee-steder og fairways skal desuden plejes og klippes på en måde, så græsdækket samlet set fremstår så ensartet som muligt.

Naturklagenævnets beslutninger

I sagens behandling, herunder besigtigelse og offentligt møde, har deltaget 9 af Naturklagenævnets 10 medlemmer (Lars Busck, J.J. Bolvig, Aage Brusgaard, Leif Hermann, Svend Aage Jensen, Hans Kardel, Niels J. Langkilde, Hans Chr. Schmidt og Svend Taanquist).

Et flertal på fem medlemmer udtaler:

Det tiltrædes, at fredningsområdet på de vilkår, som parterne har forhandlet sig til enighed om, pålægges nye fredningsbestemmelser efter naturbeskyttelseslovens kapitel 6 med henblik på anvendelse af området til golfbane, offentligt ophold og færdsel samt naturområde uden anvist offentlig adgang.

Der er ikke under sagen rejst krav om erstatning, og Naturklagenævnet finder ikke anledning til at tilkende erstatning i forbindelse med den ændrede fredning.

Mindretallet (J.J. Bolvig, Leif Hermann, Hans Kardel og Svend Taanquist) finder ikke, at der foreligger omstændigheder, der kan begrunde en ændring af den eksisterende fredning, der modvirker fredningens formål. Mindretallet stemmer derfor for, at den gældende fredning uden golfbane opretholdes.

Idet fredningsnævnets afgørelse ophæves, fastsættes herefter i overensstemmelse med flertallets stemmeafgivning følgende bestemmelser for det areal, der er afgrænset på det til Naturklagenævnets afgørelse hørende fredningskort, og som omfatter de på vedhæftede matrikelfortegnelse anførte ejendomme.

§ 1. Fredningens formål

Fredningen har til formål

at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede landskab og det fri udsyn over Skanderborg Sø,

at sikre, at størstedelen af området kan bruges til golfspil, idet fredningen samtidig skal sikre, at golfbanen indpasses bedst muligt i det eksisterende terræn,

at sikre området som et godt levested for dyr og planter, og

at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området.

§ 2. Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, foretages væsentlige ændringer af bebyggelse, ske tilplantning eller opføres ny bebyggelse, medmindre dette tillades ved en dispensation efter § 12. Indenfor fredningsområdets delområde B (golfbanen) kan der dog ske mindre tilstandsændringer, jf. §§ 3 og 9.

§ 3. Arealanvendelsen

Fredningsområdet opdeles i tre delområder med følgende anvendelse:

Delområde A: Offentligt ophold og færdsel.

Delområde B: Golfbane og stier.

Delområde C: Naturområde uden anvist offentlig adgang.

Det følger af § 2, at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. De arealer i fredningsområdet, der er omfattet af beskyttelsen i naturbeskyttelseslovens § 3 (mose, sø, vandhul, overdrev og eng) som vist på fredningskortet, må ikke yderligere opdyrkes eller udnyttes. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne henligger udyrkede.

Arealerne må ikke yderligere afvandes. Rørlagte vandløb kan åbnes.

Vandhuller og vådområder, herunder kunstigt anlagte, skal bevares og kan forbedres som led i naturplejen efter §§ 9 eller 11. Tidligere vådområder og vandløb, der fremgår af illustrationsplanen, skal retableres som led i anlæg af golfbanen efter forud indhentet tilladelse efter naturbeskyttelsesloven, vandløbsloven og eventuelt planloven samt efter nærmere godkendelse fra fredningsnævnet. Det forudsættes,

at denne retablering ikke påvirker forhold på ejendomme udenfor fredningsområdet, samt at eventuelle terrænændringer i forbindelse hermed skal begrænses mest muligt.

Rørbevoksninger, starbevoksninger o.lign. skal bevares. Rørbevoksninger kan slås i perioden fra den 1. november til den 28. februar, jf. naturbeskyttelseslovens § 32. Eksisterende krat i moser skal bevares. Naturpleje kan dog ske efter §§ 9, punkt i, eller 11.

§ 4. Beplantning

Der må ikke tilplantes eller sås med træer eller buske. Der må heller ikke etableres nye levende hegn. Undtaget herfra er en mindre beplantning af egnstypiske løvfældende træer i forbindelse med hul 14, der kan plantes i overensstemmelse med illustrationsplanen og efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.

Eksisterende krat, løvfældende træer og levende hegn skal bevares og plejes. Under hensyn til golfbanens indretning kan der enkelte steder etableres mindre passager gennem levende hegn, jf. illustrationsplanen. Granbevoksninger kan udtyndes eller fjernes.

Genplantning må kun foretages som led i naturplejen efter §§ 9, punkt i, eller 11, og skal da ske med egnskarakteristiske løvfældende træer og buske af dansk oprindelse.

§ 5. Terrænændringer

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages anden opfyldning eller afgravning end tilladt i forbindelse med anlæg af golfbane, jf. §§ 3 og 9, punkt e.

§ 6. Bebyggelse og andre anlæg samt transportable indretninger

Der må ikke opføres bygninger, herunder skure, boder og lignende.

Der må ikke etableres andre faste konstruktioner eller anlæg. Eksempelvis må der ikke anbringes faste hegn, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingplads, ride- eller springbane, væddeløbs-, motor- eller skydebane eller oplags- og losseplads. Til jordbrugsmæssige formål må der dog hegnes med almindeligt kreatur-

hegn i en højde af indtil 1,2 meter, og i forbindelse med anlæg af golfbane må der anbringes de indretninger, som er nævnt i § 9, punkt a og g.

Der må ikke anbringes telte, campingvogne, udrangerede landbrugsmaskiner eller lignende flytbare indretninger.

§ 7. Veje.

Der må ikke anlægges nye veje eller foretages væsentlig regulering af eksisterende veje.

§ 8. Forurening af naturen

Der må ikke henlægges affald eller foretages oplag.

Der må ikke foregå kraftig gengivelse af musik eller bruges højttaleranlæg o.lign.

§ 9. Golfspil

Arealerne i fredningsområdets delområde B må anvendes til golfspil på følgende betingelser:

a. Før anlæg af golfbane påbegyndes, skal fredningsnævnet have godkendt et detailprojekt samt en plan for naturplejen. Detailprojektet skal overholde bestemmelserne nedenfor i punkt b-e. Detailprojektet skal således omfatte offentlighedens adgang og kan indeholde tilvejebringelse af opholdsarealer med enkelte bænke og anbringelse af skilting mv. af hensyn til offentlighedens færdsel og ophold i området. Før fredningsnævnet godkender detailprojektet og planen for naturpleje, skal Århus Amt og Skanderborg Kommune have haft lejlighed til at udtale sig.

b. I detailprojektet skal indgå et stisystem i princippet som vist på fredningskortet. Disse stier skal ved ejerens eller Skanderborg Golf Klubs foranstaltning være anlagt, når golfbanen tages i brug. Nyanlagte stier må kun være naturstier uden fast belægning. Alle stierne skal vedligeholdes af ejeren eller Skanderborg Golf Klub, så længe arealerne helt eller delvis benyttes til golfspil.

c. De enkelte baner skal placeres således, at man kan færdes på stierne i området med et minimum af risiko for at blive ramt af en golfkugle.

d. Der må ikke placeres tee-steder, greens og bunkers på arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (dog kan tee-sted på hul 11 placeres i overdrev).

e. I skrånende terræn etableres greens som skrånende anlæg. Greens til hullerne 10, 11, 13, 14 og 18 kan om nødvendigt desuden anlægges som niveau-greens (dvs. i flere niveauer). Greens kan maksimalt anlægges med en udstrækning på 500 m². Tee-steder kan anlægges som plant areal på op til 96 m² (tee-sted for herrer) og 80 m² (tee-sted for damer). Der kan maksimalt etableres én sandbunker pr. hul. Herudover kan der etableres 7 græs-bunkers (uden sand). Skrånterne i både sandbunkers og græs-bunkers holdes græsklædte, og sandet i bunkers skal være så mørkt som muligt. Bunkers må kun undtagelsesvist gives en størrelse på over 70 m². I forbindelse med hul 12 kan en mindre terrænregulering af fairway finde sted. Herudover kan der ikke ske terrænregulering, og terrænændringerne på de enkelte anlæg må ikke overstige 40 cm i forhold til eksisterende naturligt terræn. De enkelte anlæg skal placeres som vist på illustrationsplanen.

f. Hele området tilsås med en frøblanding, hvor græssorten rødsvingel er det helt dominerende. Såfremt frøblandingens tilsættes andre græssorter forudsættes det, at vegetationsdækket ikke herved adskiller sig fra de øvrige græsarealer. Greens, tee-steder og fairways skal plejes og klippes på en sådan måde, at græsdækket samlet set fremstår så ensartet som muligt. Afstanden fra tee-sted til fairway fastsættes til minimum 100 meter, og fairways brydes i videst mulig udstrækning af områder med større naturindhold (rougharealer og vådområder).

g. Der må ikke anbringes andet synligt udstyr på golfbanen end nødvendige flag, stænger og tee-skilte på greens. Der må ikke foregå nogen form for reklamering (udover sponsornavn på tee-skilt).

h. I det fredede område må der ikke sprøjtes med kemisk fremstillede insekt- eller ukrudtsbekæmpelsesmidler eller anvendes kunstgødning udover det nødvendige i forbindelse med golfbanens anlæggelse. I begrænset omfang kan godkendte økologiske/biologiske bekæmpelsesmidler og naturgødning anvendes. Gødskning er ikke tilladt på arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt på hul nr. 11, 13, 14 (den øst-vestgående del af hullet) og 17 (fra skræntfod).

i. Ejeren eller Skanderborg Golf Klub skal fjerne selvsåede træer og buske uden for eksisterende skov og i øvrigt foretage naturpleje efter den af fredningsnævnet godkendte plan, jf. punkt a.

§ 10. Offentlighedens adgang

Den ret til at færdes i naturen, som efter naturbeskyttelsesloven tilkommer offentligheden, udvides og begrænses således:

a. Hvis området helt eller delvist anvendes til golfspil, har offentligheden kun ret til at færdes til fods på de stier mv., der er nævnt i § 9, punkt a og b, og som er vist skitse-mæssigt på fredningskortet med særlig signatur. Herudover er der ret til færdsel og ophold i delområde A.

b. Hvis der ikke inden udgangen af 1999 er anlagt golfbane i området, har offentligheden ret til at færdes til fods på de stier, der er nævnt under punkt a. Det pålægges Skanderborg Kommune (egne arealer) og Århus Amt (privatejede arealer) at anlægge og vedligeholde disse stier som naturstier uden fast belægning. Eventuel erstatning til ejeren af matr.nr. 7i i anledning af stianlægget fastsættes i så fald af fredningsnævnet og udredes med 75% af staten og 25% af Århus Amt.

c. For offentlighedens færdsel i området gælder følgende regler: Hunde, der medtages ved færdsel på stier, skal føres i snor. Århus Amt kan med fredningsnævnets godkendelse fastsætte yderligere ordensregler.

§ 11. Naturpleje

Til opfyldelse af fredningens formål har Århus Amt ret til uden udgift for ejeren at lade udføre naturpleje. Enhver plejeforanstaltning skal være tiltrådt af ejeren eller - i mangel af ejerens samtykke - godkendt af fredningsnævnet.

Naturpleje på Skanderborg Kommunes arealer påhviler kommunen.

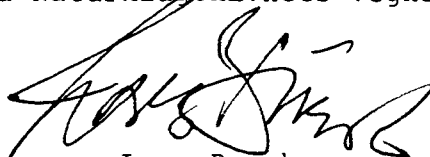
§ 12. Dispensation mv.

Fredningsnævnet kan dispensere fra fredningsbestemmelserne (§§ 2-10) efter § 50 i naturbeskyttelsesloven, hvis det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

§ 13. Ophævelse af tidligere fredning

Overfredningsnævnets kendelse af 15. juli 1971 om fredning af arealer ved Båstrup ophæves for så vidt angår matr.nre. 7b, 7c, 7i, 10e og del af 11a, alle Båstrup By, Hylke, som vist på vedlagte fredningskort.

På Naturklagenævnets vegne

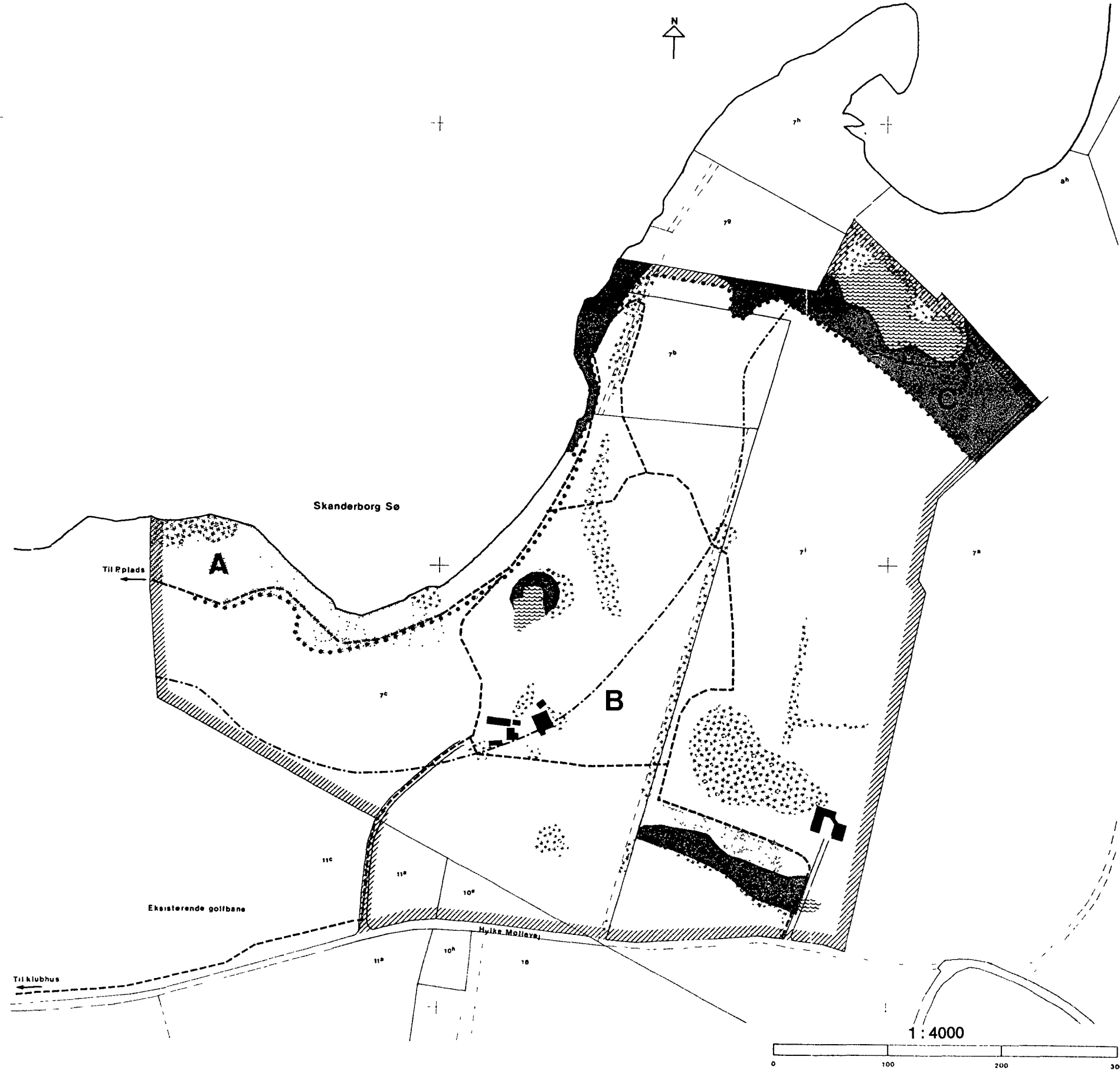
Lars Busck

Naturklagenævnets formand

Fortegnelse over matr.nre., der helt eller delvist er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af ... om ændret fredning af et område ved Båstrup syd for Skanderborg Sø i Skanderborg Kommune, Århus Amt:

Båstrup By, Hylke:

Matr.nre. 7b, 7c, 7i, 10e, 11a.

- Båstrup fredningen
- Ny fredning

Fredning af et område ved Båstrup syd for Skanderborg Sø i Skanderborg Kommune, Århus Amt.

KORTBILAG NR. 2 - FREDNINGSKORT

Signaturer:

- Fredningsgrænse
- Delområder
- Matrikulære forhold
- Eksisterende beplantning
- § 3 områder:
  - Vandhuller/søer
  - Moser
  - Eng
  - Overdrev
- 150 m Søbeskyttelseslinje
- Stier

FREDNINGSKORT

NATURKLAGENÆVNETS
Fredningsafgørelse af marts
1998 i sag nr.97-111/700 - 0002

FREDNINGSNÆVNET>

REG. NR. 8018.00

AFGØRELSE

AFSAGT DEN 15. JANUAR 1997

AF

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

VEDRØRENDE ÆNDRET FREDNING

**FOR ET OMRÅDE OMFATTET AF OVERFREDNINGSNÆVNETS
KENDELSE AF 15. JULI 1971 OM FREDNING
AF AREALER VED BÅSTRUP SYD FOR SKANDERBORG SØ**

TIL UDVIDELSE AF

SKANDERBORG GOLF KLUBS GOLFBANE

Indledning:

Ved skrivelse af 14. juni 1996 har Skanderborg Kommune rejst fredningssag til ændret fredning for et område på cirka 29 ha syd for Skanderborg Sø, hvilket område er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 15. juli 1971 om fredning af arealer ved Båstrup på cirka 650 ha. Båstrup-fredningen er en landskabsfredning, der i hovedtræk går ud på, at området skal forblive uberørt.

I 1990 anlagde Skanderborg Golf Klub en 9-huls golfbane i nogle tidligere grusgravsarealer umiddelbart vest for fredningen og nord for Hylke Mølle. Disse arealer var erhvervet af Skanderborg Kommune. Siden etableringen af golfbanen har golfklubben arbejdet med planer for udvidelse af baneanlægget til en 18-huls bane. Planerne for en udvidelse var langt fremme i 1992, men kunne ikke gennemføres, da to af de berørte grundejere ikke ønskede at medvirke.

I 1995 erhvervede Skanderborg Kommune landbrugsejendommen Pederslyst, der er omfattet af forslaget, og som er på cirka 15 ha. Denne ejendom er beliggende umiddelbart øst for den nuværende golfbane. Forslaget omfatter yderligere en ejendom, Ny Sole, på cirka 14 ha., hvor golfklubben har indgået aftale om leje af jorderne, og et privatejet areal på cirka 0,5 ha, der påtænkes erhvervet af kommunen.

I forslaget hedder det bl.a.:

"Fredningsforslaget har til formål:

- at muliggøre etablering af golfbanens udvidelse med 9 huller på arealerne,
- at tilpasse golfbaneanlægget til terrænet og landskabet på den bedst mulige måde, og
- at give offentligheden adgang til området

Topografien

Området er sønært og kan karakteriseres som et morænelandskab med meget kuperede former, vekslende mellem tidligere smeltevandsdale og morænebakker. Fra området er der udsyn over Skanderborg Sø.

Området ned mod søen er relativt fladt men stiger op mod det sydøstlige hjørne ved ejendommen Ny Sole og over mod Fårbjerg. Fra de flade arealer ned mod søen til de højeste punkter på Ny Sole stiger terrænet fra ca. 25 m.o.h. til ca. 60 m.o.h.

I landskabskarakteristikken i "Båstrupfredningen" er arealerne bl.a. beskrevet på følgende måde:

"Danmarks Geologiske Undersøgelser har angivet, at hele området nord og syd for Båstrup er behæftet med biologiske fredningsinteresser, idet man her har et særdeles smukt og karakteristisk eksempel på

randmorænebakker i tilknytning til den jyske israndslinie (Harders linie)" (s.4).

"Søens sydside er karakteriseret ved en høj moræneformation og en bagved liggende smeltevandsdal" (s.10).

Naturen

Området indeholder forskellige naturtyper omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven - de såkaldte § 3-områder. § 3-områderne består af hhv. mose/sø, vandhuller, overdrev og eng.

Mosen/søen i den nordlige del af området består dels af ellesump (dels meget våd - dels relativ tør, åben mose domineret af rørgræs og mosebunke) og dels af åben mose domineret af store tuer af topstar. Mosen har stor botanisk og ornitologisk værdi.

Området indeholder ligeledes to vandhuller, der begge ligger i forbindelse med overdrev og mose. Det østligste vandhul ligger åbent i terrænet uden omgivende beplantning, mens det andet ligger ned mod Skanderborg Sø, og er delvis omgivet af ellesump.

Arealerne ned mod Skanderborg Sø består dels af eng, overdrev og mose. Engen og overdrevet er stort set uden beplantning, mens bevoksningen i mosen består af blandet løvtræer og nåletræer. Mosen er et værdifuldt fugleområde.

Omkring bygningerne på de to ejendomme består beplantningen dels af løvtræer plantet i mindre grupper og dels af en blanding af selvgroede og plantede løvtræer og nåletræer.....

Området har hidtil været i privat eje og er uden offentlige sti- og opholdsarealer".

II.

Sagens behandling ved Fredningsnævnet.

Under sagens behandling har Fredningsnævnet bestået af administrerende dommer Mogens Beier, Randers, (formand), Per Blendstrup (Århus Amt) og Jørn Nielsen (Skanderborg Kommune). Som sekretær har fungeret dommerfuldmægtig Anne Schulik Pedersen.

Bekendtgørelse om sagens rejsning har været indrykket i Statstidende den 21. august 1996 samt været bekendtgjort i Jyllands-Posten og Århus Stiftstidende.

Den 25. september 1996 afholdtes et offentligt møde, jf. naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 3, og den 21. oktober 1996 foretog Nævnet besigtigelse af arealerne.

På møderne blev kommunens forslag støttet af Århus Amt, der finder, at indgrebet er acceptabelt, hvilket bl.a. skyldes, at der er taget behørigt hensyn til terrænet, der ved udvidelsen af golfbanen alene vil kunne ses fra den nu eksisterende golfbane samt fra søen, og dels at der er taget behørigt hensyn til § 3-arealer som mose, sø m.v.. Amtet

har tillige tillagt det betydning, at offentligheden vil få adgangsmulighed til golfområdet og søen. Endelig har Amtet forelagt forslaget for Amtets egne biologer, som er kommet til den konklusion, at forslaget ikke vil berøre hverken dyre- eller plantelivet i området.

De to berørte lodsejere har anbefalet forslaget. Der er ikke fremsat erstatningskrav.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har ligeledes støttet forslaget og henvist til, at almenheden ved forslaget vil få adgang til det naturskønne område, som hidtil ikke har været tilgængelig. Lokalkomitéen finder, at forslaget tager hensyn til såvel terræn som beplantning, og den uberørte del af fredningen.

Friluftsrådet, der som de øvrige har principielle betænkeligheder ved at anlægge golfbaner i fredede områder, har kunnet anbefale forslaget og herved særlig lagt vægt på, at offentligheden er sikret adgang til området.

Skanderborg Kommune har på møderne nævnt muligheden for eventuelt at inddrage den allerede eksisterende del af golfbanen i det fredede område.

Skov- og Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening har protesteret mod en ændring af den eksisterende fredning, som er gennemført i henhold til naturbeskyttelseslovgivningen, hvilket tilsiger, at fredning alene kan ændres, såfremt der foreligger tungtvejende samfundsmæssige grunde til ændringen. Sådanne hensyn foreligger ikke, og området vil afgørende skifte karakter.

III.

Fredningsnævnets beslutninger.

Der er i Fredningsnævnet enighed om, at der som udgangspunkt ikke bør ske anlæg af golfbaner inden for fredede områder. I det enkelte tilfælde må der foretages en konkret vurdering. Ved det fremsendte forslag berøres alene cirka 29 ha ud af en samlet fredning på cirka 650 ha. Dette areal er beliggende i yderkanten af det fredede område ned mod den i 1990 anlagte golfbane i et tidligere grusgravsareal. Der må tillige lægges vægt på, at offentligheden herefter vil få adgang til området, og at der ved anlæg af golfbanen udvises størst mulig hensyntagen til terrænet, jf. også de af Amtets biologer foretagne undersøgelser. Fredningsnævnet lægger yderligere vægt på, at golfbanearealet praktisk talt ikke vil være synligt fra den øvrige fredning, men alene fra den offentlige bivej fra Hylke Mølle mod Båstrup og fra Skanderborg Sø.

Når yderligere henses til den store lokale opbakning omkring forslaget finder Nævnet, at hovedformålet med den tidligere gennemførte fredning stadig kan opretholdes ved en gennemførelse af det fremsendte forslag. En stiføring i den sydøstlige del af området skal ændres som vist på kortet.

Der fastsættes herefter følgende

FREDNINGSBESTEMMELSER:

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål

at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede landskab og det fri udsyn over Skanderborg Sø,

at sikre området som et godt levested for dyr og planter, og

at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området.

Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane, jfr. § 9. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, foretages væsentlige ændringer på bebyggelse, ske tilplantning eller opføres ny bebyggelse, medmindre dette tillades ved en dispensation efter § 12.

§ 3 Arealanvendelsen

Fredningsområdet opdeles i tre delområder med følgende anvendelse:

Delområde A: Offentlig ophold og færdsel.

Delområde B: Golfbane og stier.

Delområde C: Naturområde uden anvist offentlig adgang.

Det følger af § 2, at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. De arealer i fredningsområdet, der er vist som § 3-arealer (mose, sø, vandhul, overdrev og eng) på fredningskortet, må ikke yderligere opdyrkes eller udnyttes. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne henligger udyrkede.

Arealerne må ikke yderligere afvandes. Rørlagte vandløb kan åbnes.

Vandhuller og vådområder, herunder kunstigt anlagte, skal bevares og kan forbedres som led i naturplejen efter § 9 eller § 11.

Rørbevoksninger, starbevoksninger o.lign. skal bevares. Rørbevoksninger kan slås i perioden fra den 1. november til den 28. februar, jvf. Naturbeskyttelseslovens § 32.

Eksisterende krat i moser skal bevares. Naturpleje kan dog ske efter § 9, pkt. i, eller § 11. Levende hegn og granbevoksninger kan udyndes eller fjernes.

§ 4 Beplantning

Der må ikke tilplantes eller sås med træer eller buske, selv om dette ville være lovligt efter landbrugsloven. Der må heller ikke etableres nye levende hegn.

Eksisterende krat skal bevares.

Genplantning må kun foretages som led i naturplejen efter § 9, pkt. i, eller § 11 og skal da ske med egnskarakteristiske løvfældende træer og buske af dansk oprindelse.

§ 5 Terrænændringer

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages anden opfyldning eller afgravning end tilladt i forbindelse med anlæg af golfbane, jfr. § 9, pkt. e.

§ 6 Bebyggelse og andre anlæg samt transportable indretninger.

Der må ikke opføres bygninger, herunder skure, boder o.lign.

Der må ikke etableres andre faste konstruktioner eller anlæg. Eksempelvis må der ikke anbringes faste hegn, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingplads, ride- eller springbane, væddeløbs-, motor-, eller skydebane eller oplags- og losseplads. Til jordmæssige formål må der dog hegnes med almindeligt kreaturhegn i indtil 1,2 m's højde, og i forbindelse med anlæg af golfbane må der anbringes de indretninger, som er nævnt i § 9, pkt. a og g.

Der må ikke anbringes telte, campingvogne, udrangerede landbrugsmaskiner og lignende flytbare indretninger.

§ 7 Veje

Der må ikke anlægges nye veje eller foretages væsentlig regulering af eksisterende veje.

§ 8 Forurening af naturen.

Der må ikke henlægges affald eller foretages oplag.

Der må ikke foregå kraftig gengivelse af musik eller bruges højttaleranlæg o.lign.

§ 9 Golfspil

Arealerne i fredningsområdets delområde B må anvendes til golfspil på følgende betingelser:

- a. Før anlæg af golfbane påbegyndes, skal Fredningsnævnet have godkendt et detailprojekt som en plan for naturplejen. Detailprojektet skal overholde bestemmelserne nedenfor i pkt. b-e. Detailprojektet skal således omfatte offentlighedens adgang og kan indeholde tilvejebringelse af opholdsarealer med enkelte bænke og anbringelse af skiltning m.v. af hensyn til offentlighedens færdsel og ophold i området. Før Fredningsnævnet godkender detailprojektet og planen for naturplejen, skal Århus Amt og Skanderborg Kommune have haft lejlighed til at udtale sig.
- b. I detailprojektet skal indgå et stisystem i princippet som vist på fredningskortet. Disse stier skal ved ejerens eller Skanderborg Golf Klubs foranstaltning være anlagt, når golfbanen tages i brug. Nyanlagte stier må kun være naturstier uden fast belægning. Alle stierne skal vedligeholdes af ejeren eller Skanderborg Golf Klub, så længe arealerne helt eller delvis benyttes til golfspil.
- c. De enkelte baner skal placeres således, at man kan færdes på stierne i området med et minimum af risiko for at blive ramt af en golfkugle.
- d. Der må ikke placeres tee-steder, greens og bunkers i § 3-arealer (dog kan tee-sted på hul 11 placeres i overdrev).
- e. Ved etablering af banerne må terrænændringer på greens og tee-steder ikke overstige 40 cm i forhold til eksisterende, naturligt terræn medmindre større regulering godkendes af Fredningsnævnet.
- f. Skrænterne i bunkers skal holdes græsbeklædt, og sandet i bunkers skal være så mørkt som muligt.
- g. Der må ikke anbringes andet synligt udstyr på golfbanen end nødvendige flag, stænger og tee-skilte på greens. Der må ikke foregå nogen form for reklamering (udover sponsornavne på tee-skilt).
- h. I det fredede område må der ikke sprøjtes med insekt- eller ukrudtsbekæmpelsesmidler udover, hvad der er tilladt af Fredningsnævnet. Gødskning begrænses til et minimum. Gødskning er ikke tilladt på § 3-arealer samt på hul 11, 14 (øst-vestgående del af hullet) og 17 (fra skræntfod).
- i. Ejeren eller Skanderborg Golf Klub skal fjerne selvsåede træer og buske uden for eksisterende skov og i øvrigt foretage naturpleje efter den af Fredningsnævnet godkendte plan, jfr. pkt. a.

§ 10 Offentlighedens adgang.

Den ret til at færdes i naturen, som efter naturbeskyttelsesloven tilkommer offentligheden, udvides og begrænses således:

- a. Hvis området helt eller delvis anvendes til golfspil, har offentligheden kun ret til at færdes til fods på de stier m.v., der er nævnt i § 9, pkt. a. og b., og vist skitsemæssigt på fredningskortet med særlig signatur samt ret til færdsel og ophold i delområde A.
- b. Hvis der ikke inden udgangen af 1998 er anlagt golfbane i området, har offentligheden ret til at færdes til fods på de stier, der er nævnt i pkt. a. Det pålægges Skanderborg Kommune (egne arealer) og Århus Amt (private arealer) at anlægge og vedligeholdes disse stier som naturstier uden fast belægning. Erstatning til ejeren af matr.nr. 7 j i anledning af stianlægget fastsættes i så fald af Fredningsnævnet og udredes med 75 % af staten og 25 % af Århus Amt.
- c. Hvis der efter anlæg af stier i henhold til pkt. b anlægges golfbane i området forholdes der som angivet under punkt a. og en eventuel til ejeren udbetalt erstatning vil være at tilbagebetale.
- d. For offentlighedens færdsel i området gælder følgende regler: Hunde, der medtages ved færdsel på stier, skal føres i snor. De ordensregler, der i øvrigt måtte blive fastsat af Århus amt med Fredningsnævnets godkendelse, skal overholdes.

§ 11 Naturpleje.

Til opfyldelse af fredningens formål har Århus Amt ret til uden udgift for ejeren at lade udføre naturpleje. Enhver plejeforanstaltning skal være tiltrådt af ejeren eller - i mangel af ejerens samtykke - godkendt af Fredningsnævnet.

Naturpleje på Skanderborg Kommunes arealer påhviler dog kommunen.

§ 12 Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-10 kan meddeles efter reglerne i Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

§ 13 Ophævelse af tidligere fredning.

Overfredningsnævnets kendelse af 15. juli 1971 om fredning af arealer ved Båstrup ophæves for så vidt angår matr.nre. 7 b, 7 c, 7 i, 10 e og del af 11 a, Båstrup by, Hylke.

Afgørelsen vedrører følgende matr.nr.e.:

1. matr.nr. 7 b og 7 c Båstrup by, Hylke (ejer Skanderborg Kommune)
2. - - 7 i og 10 e " (ejer Jarl Wagner Smitt)
3. - - del af matr.nr. 11 a " (ejer Birthe Lassen Stær)

Afgørelsen tinglyses på de anførte ejendomme med prioritet forud for al pantegæld.

Klagevejledning:

Afgørelsen kan efter naturbeskyttelseslovens § 43, jf. § 87, stk. 1, inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet Vermundsgade 38 B, 2100 København Ø.

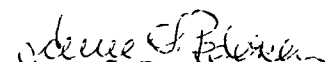
Klageberettiget er:

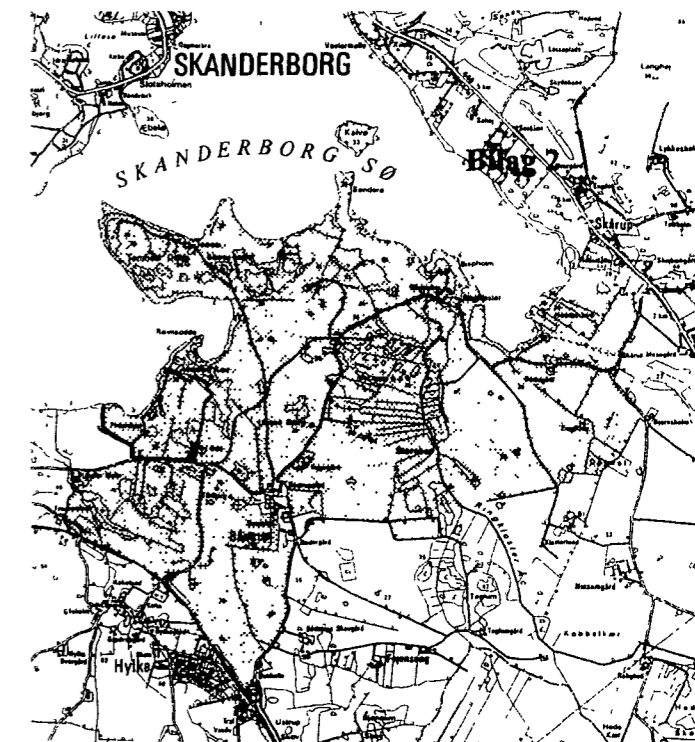
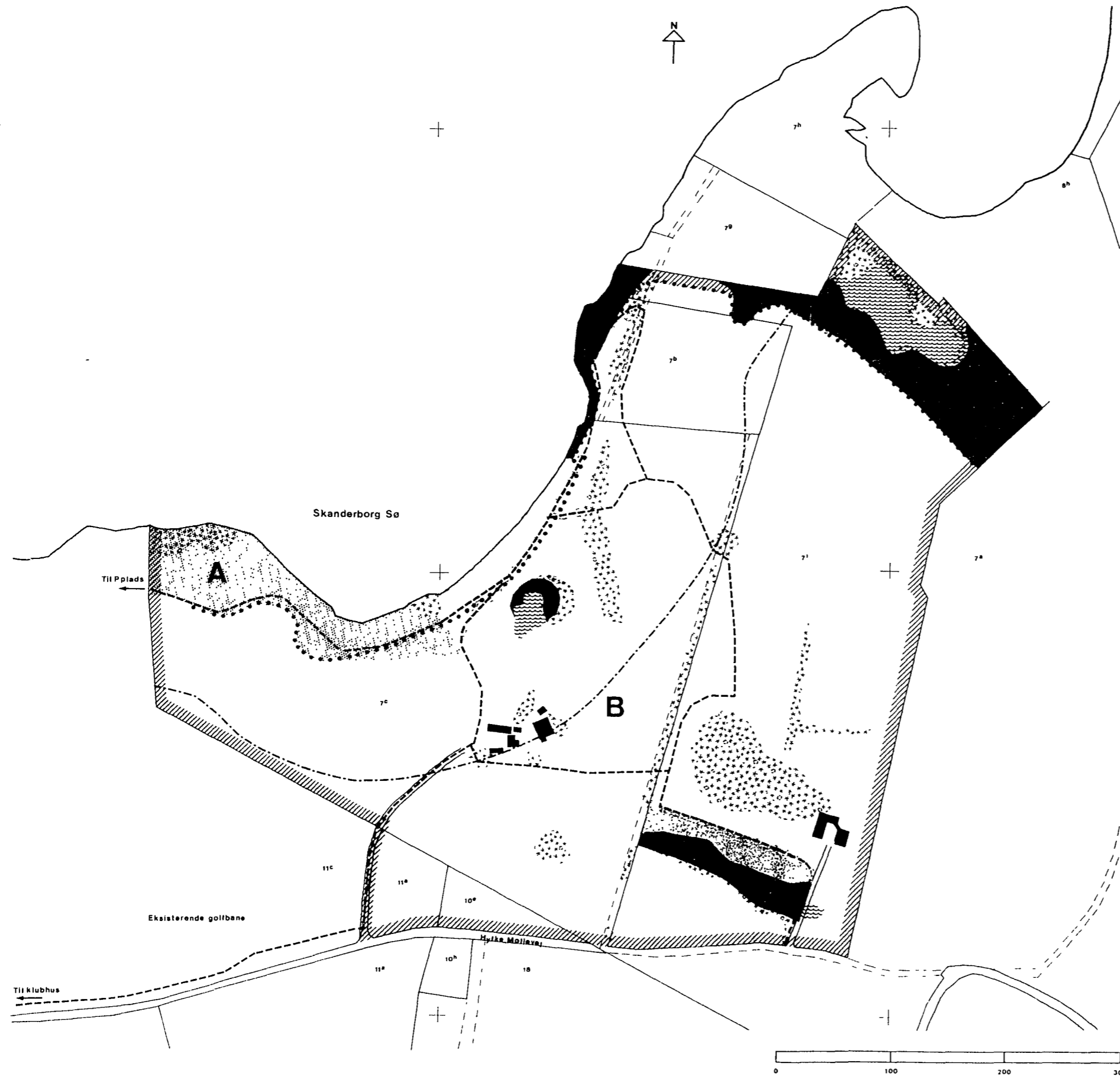
ejere og brugere af ejendommene, statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget, enhver, der under sagen har givet møde for nævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse og organisationer m.v., som må antages at have en væsentlig interesse i forslaget.

Per Blendstrup

Mogens Beier

Jørn Nielsen

Anne S. Pedersen

- Båstrup fredningen
- Ny fredning

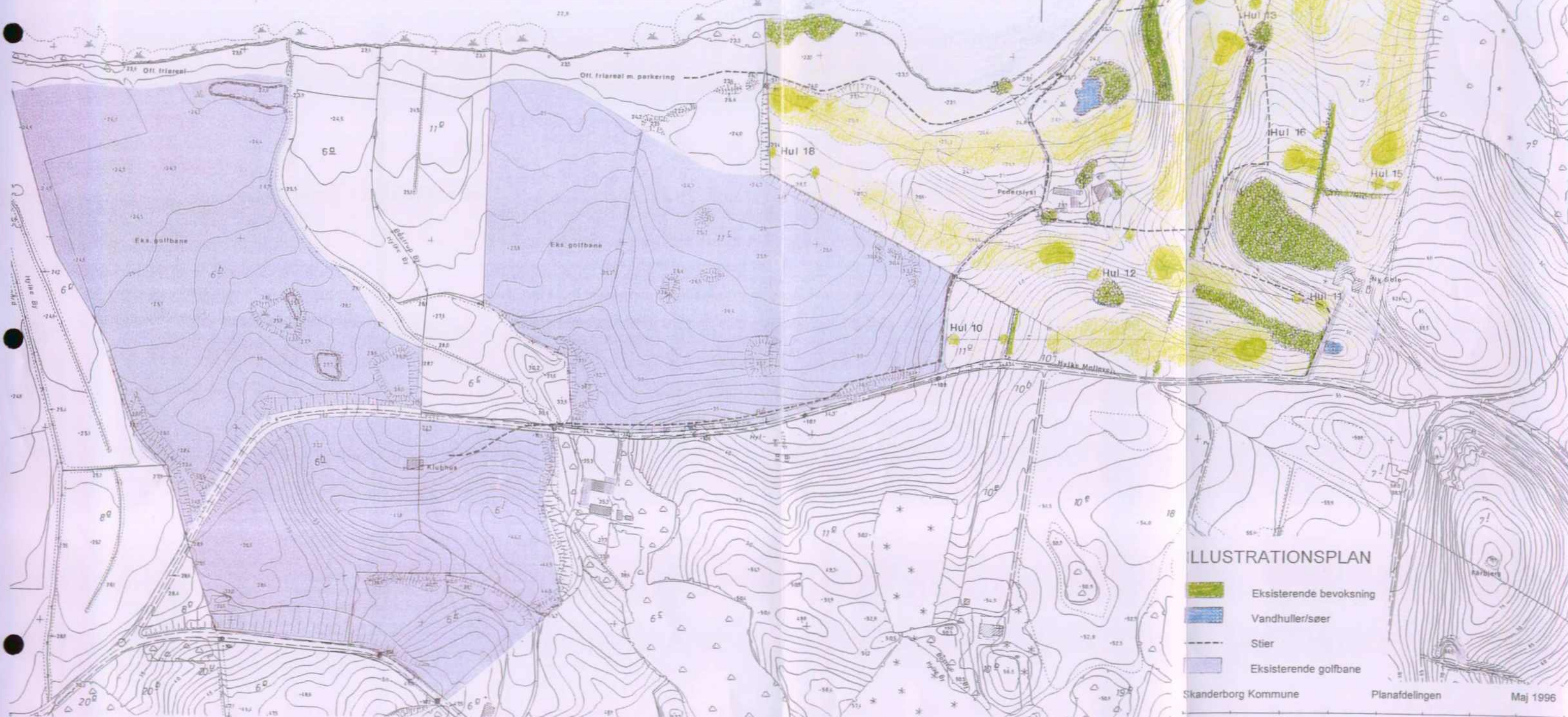
Signaturer:

- Fredningsgrænse
- Delområder
- Matrikulære forhold
- Eksisterende beplantning
- § 3 områder:
  - Vandhuller/søer
  - Moser
  - Eng
  - Overdrev
- 150 m Søbeskyttelseslinje
- Stier

Kortbilag til
 Fredningskendelse af 15. januar 1997
 for et areal til golfbane
 SYD FOR SKANDERBORG SØ

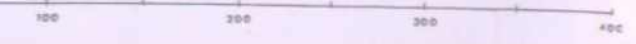
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Skanderborg Sø

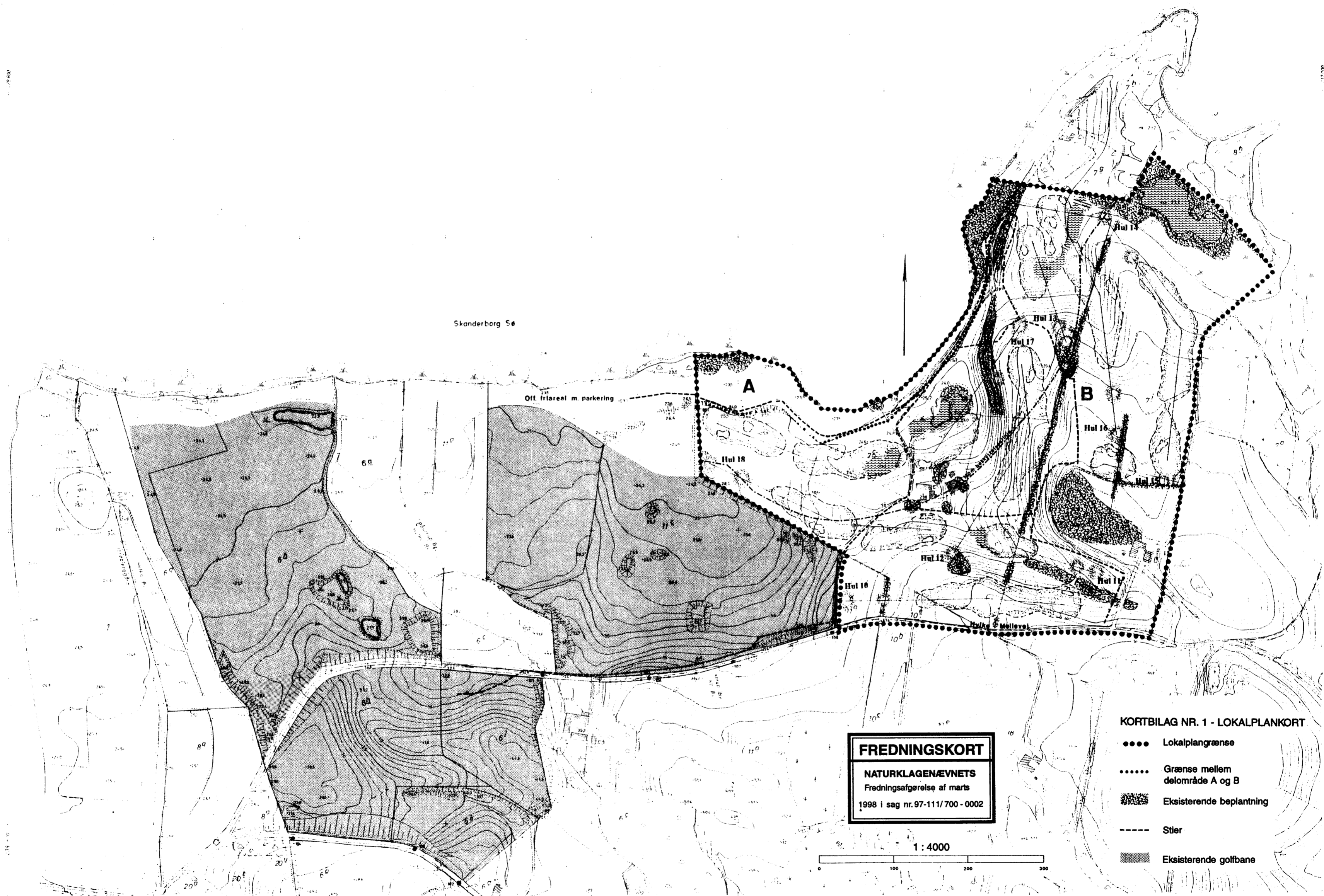

ILLUSTRATIONSPLAN

- Eksisterende bevoksning
- Vandhuller/søer
- Stier
- Eksisterende golfbane

KORT >

Skanderborg Sø

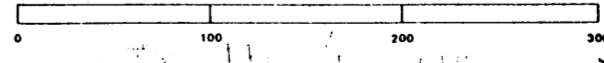
Off. friareal m. parkering

A

B

FREDNINGSKORT
 NATURKLAGENÆVNETS
 Fredningsafgørelse af marts
 1998 i sag nr. 97-111/700-0002

1 : 4000

KORTBILAG NR. 1 - LOKALPLANKORT

- Lokalplangrænse
- ..... Grænse mellem delområde A og B
- Eksisterende beplantning
- Stier
- Eksisterende golfbane

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 08018.00

Dispensationer i perioden: 22-07-2002 - 26-11-2002

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

22/07-02

Skanderborg Golfklub
v/advokat Thomas Kelstrup
Banegårdsvej 13
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 49/02 - fældede fyrretræer i skellet mellem matr.nr. 7 i og 7 a Båstrup by, Hylke. - Deres j.nr. 01-33586.

Den 2. maj 2002 fremsendte Århus Amt, Natur og Miljø, en fra Ole Fyhr modtaget henvendelse, hvor der gøres opmærksom på, at der er fældet en række gamle fyrretræer i ovennævnte skel.

Området, hvor fyrretræerne stod, er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 13. marts 1998 om fredning af et område ved Båstrup syd for Skanderborg Sø.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 19. juni 2002.

Under besigtigelsen blev det oplyst, at golfklubben har forpagtet området af ejer Jarl Wagner Smitt. Fyrretræerne er fældet ved en fejltagelse. En ansat hos golfklubben har uden forudgående tilladelse fældet fyrretræerne. Disse var af varierende højde, og der var tale om 13 stk.

Golfklubben er indforstået med at gentilplante hegn med løvfældende træer i overensstemmelse med fredningens bestemmelser og naturplejeplanen for området.

Ole Fyhr, der har mark op til det fældede hegn, anmodede under besigtigelsen om, at der sker en gentilplantning med træer, der svarer til de fjernede, d.v.s. med fyrretræer af 6-7 meters højde. Ole Fyhr er af den opfattelse, at der er tale om en bevidst handling, og oplyste, at der er fældet 10-15 fyrretræer. Som begrundelse for at gentilplantning skal ske med fyrretræer anførte Ole Fyhr bl.a., at fyrretræer har den bedste løv-virkning, ligesom de er de eneste træer, der kan gro i skellet, da der er meget sandjord. Endvidere lagde Ole Fyhr vægt på, at en gentilplantning med fyrretræer vil give den bedste løsning æstetisk set.

Til støtte for at gentilplantning skal ske med fyrretræer anførte advokat Michael Thygesen i øvrigt, at fredningskendelsens § 4, som anfører at gentilplantning skal ske med løvfældende træer, ikke er gældende i det konkrete tilfælde, da fyrretræerne er fjernet bevidst fra golfklubbens side uden forudgående tilladelse.

Jarl Wagner Smitt har tilsluttet sig det af Ole Fyhr anførte.

ael SW 2001-1211/12-0029
alt. 7.

Århus Amt, Natur og Miljø, har anbefalet, at gentilplantning sker med løvfældende træer, eksempelvis eg og hvidtjørn. Amtet har anført, at dette vil give området et lettere udtryk end fyrretræer, der på stedet virker meget mørke og tunge. Amtet har endvidere henvist til fredningskendelsens bestemmelse om, at gentilplantning skal ske med egnskarakteristiske løvfældende træer og buske af dansk oprindelse.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite har tilsluttet sig amtets anbefaling og har særlig anført, at gentilplantning med løvfældende træer vil være i overensstemmelse med landskabet og derfor en forbedring.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnet lægger til grund, at Skanderborg Golfklub ved en fejl har fældet fyrretræerne.

Ifølge fredningskendelsens § 4, sidste afsnit, skal genplantning ske med egnskarakteristiske løvfældende træer og buske af dansk oprindelse. Uanset at det ligeledes anføres i nævnte bestemmelse, at genplantning kun må foretages som led i naturpleje efter §§ 9 pkt. i eller 11 finder fredningsnævnet, at genplantning i den konkrete sag, som ikke direkte er reguleret ved fredningskendelsens bestemmelser, ligeledes bør ske med egnskarakteristiske løvfældende træer.

Fredningsnævnet lægger vægt på, at løvfældende beplantning vil være en landskabelig forbedring for området.

Skanderborg Golfklub pålægges inden den 1. oktober 2002 at genplante det område, hvor fyrretræerne er fældet med 13 stk. løvfældende træer af arterne eg og hvidtjørn. Træerne skal være 2,5 meter høje og have en god, bred krone og et veludviklet rodnet. Der skal indkøbes træer med grogaranti fra leverandørens side. Skanderborg Golfklub skal afholde alle omkostninger ved genplantningen.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Bøfer

Kopi er sendt til:

Ole Fyhr, Båstrupvej 25, 8660 Skanderbog

Jarl Wagner Smitt v/Kim Wagner Smitt, Søkildevej 29, 8680 Ry

Advokat Michael Thygesen, Ryesgade 31, 8100 Århus C (j.nr.06-04-67604)

Advokat Thomas Kelstrup, Banegårdsvej 13, 8660 Skanderborg (j.nr.01-33586)

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-12-01)

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand

Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Claus Wiese, Sophinelundvej 1, 8660 Skanderborg

Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

NATURKLAGENÆVNET
SEKRETARIATET

Frederiksborggade 15, 1360 København K
Tlf. 3395 5700
Fax 3395 5769
X400 S=nkn, P=sdn, A=dk400, C=dk
E-mail: nkn@nkn.dk

Det centrale Fredningsregister
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

26. november 2002
J.nr.: 97-121/700-0042
JKW/mso

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

27 NOV. 2002

Hermed følger Naturklagenævnets afgørelse af dags dato i sagen om re-tablering af læhegn i skel til fredningen af Båstrup syd for Skanderborg Sø i Skanderborg Kommune, Århus Amt.

Med venlig hilsen

Maria Sørensen

Maria Sørensen

assistent

direkte tlf.: 33 95 57 01

Afgørelsen er sendt til:

- Fredningsnævnet for Århus Amt, Retten i Randers, Sandgade 12, 8900 Randers
- Advokaterne Sankt Knuds Torv, Ryegade 31, PO Boks 5009, 8100 Århus C.
- Ole Fyhr og Grete Duvå Fyhr, Båstrupvej 25, Båstrup, 8660 Skanderborg
- Jarl Wagner Smitt, c/o Kim Wagner Smitt, Søkildevej 29, 8680 Ry
- Advokat Thomas Kelstrup, Bangårdsvej 13, 8660 Skanderborg
- Århus Amt, Natur og Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, J.nr.: 8-70-51-8-745-12-01
- Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
- Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

J.nr.: 97-121/700-0042
 Jkw

28 NOV. 2002

Modtaget i
 Skov- og Naturstyrelsen
 29 NOV. 2002

Afgørelse

i sagen om retablering af læhegn i skel til fredningen af Båstrup syd
 for Skanderborg Sø i Skanderborg Kommune, Århus Amt.

Fredningsnævnet for Århus Amt har den 22. juli 2002 efter naturbeskyttelseslovens § 50 givet Skanderborg Golfklub påbud om genplantning af et hegn indenfor fredningen af Båstrup mellem ejendommen matr.nr. 7i og 7a Båstrup by, Hylke i Skanderborg Kommune. Gentilplantningen skal ske med løvfældende træer af 2,5 m højde. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af ejerne.

Ejendommen matr.nr. 7i er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 13. marts 1998 om fredning af et område ved Båstrup Sø. Ejendommen blev oprindelig fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 15. juli 1971 om fredning af arealer ved Båstrup i Hylke kommune, men den vestligste del af denne fredning blev ændret i 1998 i forbindelse med, at man ønskede en del af arealerne anvendt ved udvidelsen af en tilgrænsende golfbane.

I matr.nr. 7i's skel er sket fældning af en del af et eksisterende levende fyrrehegn ved fjernelse af 13 træer. Træerne er fældet af Skanderborg Golfklub, der forpagter matr. nr. 7i, men uden tilladelse fra ejerne af de to berørte ejendomme. Bevoksningen i skellet er primært høje gamle fyrretræer. Dertil kommer enkelte egetræer, hvidtjorn og andre selvsåede arter.

Fredningens formål er bl.a. at sikre områdets landskabelige værdier, at sikre at området kan anvendes til golfspil og at golfbanen indpasses i det eksisterende terræn samt, at give offentligheden adgang til færdsel i området.

I fredningens § 4 er fastsat: "Eksisterende krat, løvfældende træer og levende hegn skal bevares og plejes. Under hensyn til golfbanens indretning kan der enkelte steder etableres mindre passager gennem levende hegn, jf. illustrationsplanen. Granbevoksninger kan udtyndes eller fjernes. Gentilplantning må kun foretages som led i naturplejen efter §§ 9, punkt i eller 11, og skal da ske med egnskarakteristiske løvfældende træer og buske af dansk oprindelse."

I § 9 er fastsat, at der for golfbanen skal udarbejdes en plejeplan som skal godkendes af fredningsnævnet. Efter § 11 kan amtet uden udgift for ejeren udføre naturpleje efter nærmere godkendelse af ejeren eller fredningsnævnet.

Fredningsnævnet har ved afgørelsen lagt til grund, at fældningen er sket ved en fejl. Uanset at gentilplantning ikke gennemføres som led i plejeforanstaltninger efter fredningens §§ 9 eller 11, som forudsat i § 4, finder nævnet, at gentilplantningen bør ske med egnskarakteristiske løvfældende træer. Træerne skal være 2,5 m høje og have en god, bred krone og et veludviklet rodnet.

Ejerne (klagerne) har under sagen påstået, at hegnet skal gentilplantes med fyrretræer af tilsvarende størrelse som de fældede, idet de ikke finder det harmonisk med et brud i den eksisterende bevoksning. Det er endvidere anført, at fældningen af træerne har været en bevidst handling fra golfklubbens side og at hegnet landbrugsmæssigt er af betydning for hindring af sandflugt.

Århus Amt har under sagen tilkendegivet, at man finder en gentilplantning med løvfældende træer vil være den landskabeligt bedste løsning.

Afgørelse

Afgørelsen er truffet af Naturklagenævnets formand jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3.

Efter naturbeskyttelseslovens § 50 kan et fredningsnævn meddele dispensation fra fastsatte fredningsbestemmelser, såfremt det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Efter fredningens § 4 skal eksisterende krat, løvfældende træer og levende hegn bevares og plejes. Naturklagenævnet lægger til grund, at det omhandlede hegn er omfattet af bestemmelsen som et "levende hegn".

Naturklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte fredningsnævnets vurdering af, at fældningen er sket ved en fejltagelse.

Fjernelse af en del af hegnet ved fældning af 13 træer er i strid med fredningens bestemmelser om vedligeholdelse og pleje af levende hegn, idet der herved er opstået et brud i hegnet.

Fredningsbestemmelserne omfatter efter deres ordlyd ikke direkte den opståede situation, idet der ikke er tale om genplantning som led i naturplejen. På baggrund af sagens omstændigheder finder Naturklagenævnet imidlertid ikke grundlag for at tilsidesætte fredningsnævnets vurdering af, at retableringen af hegnet bør ske med egnskarakteristiske løvfældende træer af hensyn til landskabsbilledet.

På denne baggrund stadfæstes Fredningsnævnet for Århus Amt afgørelse af 22. juli 2002 med de stillede vilkår. Skanderborg Golfklub pålægges inden 1. juni 2003 at have foretaget gentilplantningen.

Mikkel Schaldemose/
Viceformand

Jan Kofod Winther
Fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjylandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 22. december 2015

FN-MJØ 2015.126: Etablering af fangfold, vandingskop og solcelle

Fredningsnævnet har den 25. november 2015 fra Skanderborg Kommune modtaget en ansøgning om tilladelse til at etablere fangfold, vandingskop og solcelle på matr.nr. 7c Båstrup by, Hylke, beliggende Hylke Møllevej 15, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af arealerne besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Ejendommen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 13. marts 1998 om ændret fredning af et område ved Båstrup syd for Skanderborg Sø, der har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede landskab og det fri udsyn over Skanderborg Sø og sikre, at størstedelen af området kan bruges til golfspil, idet fredningen samtidig skal sikre, at golfbanen indpasses bedst muligt i det eksisterende terræn. Herudover har fredningen til formål at sikre området som et godt levested for dyr og planter og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området.

Fredningen er en tilstandsfredning med bestemmelser bl.a. om, at der ikke må opføres bygninger, herunder skure, hoder og lignende samt etableres andre faste konstruktioner eller anlæg, herunder faste hegn. Der må dog til jordbrugsmæssige formål hegnes med almindeligt kreaturhegn i en højde af indtil 1,2 meter. Århus Amt har til opfyldelse af fredningens formål ret til uden afgift for ejerne at lade udføre naturpleje.

Skanderborg Kommune har om ansøgningen oplyst, at den omfatter etablering af en permanent fangfold på ca. 4 x 4 m, opsætning af vandingskop og solcelle med batteri til strømforsyning af hegnet. Fangfolden udføres med stolper i robinie/akaciepæle og med 4-5 rækker bomme af lærk eller Douglas træ. Åbningen bliver med 2 låger, der mødes i midten, udført i samme materiale som bommene. Højden bliver på ca. 150 cm.

Det er yderligere oplyst, at kommunen har retableret en eksisterende indhegning og indgået en græsningsaftale på arealer langs sydsiden af Skanderborg Sø på matr. nr. 7c og matr.nr. 11c Båstrup By, Hylke. Arealerne ejes af Skanderborg Kommune og grænser op til arealer, som er udlejet til Skanderborg Golfklub. Arealet er for år tilbage hegnet af Århus Amt, men har ikke været i græsning i mindst 8 år og er under tilgroning i høje urter og vedplanter. Det hegnede areal er et beskyttet naturareal langs Skanderborg Sø med ellesump langs søen og mod vest samt lysåben mose og eng mod øst. På engarealet findes en god naturkvalitet, herunder en del orkidéer (maj gøgeurt). Der er som vilkår for udvidelsen af golfklubben i 1998 lavet en plejeplan for området. Ifølge planen skal engarealet fremstå som lysåbent naturareal og helst hegnes og afgræsses ekstensivt af kreaturer. Ellesumpen skal ikke plejes, men henligge som naturskov. Afgræsningen skal sikre, at engen og den lysåbne del af mosen ikke vokser til i træer og høje urter. Arealet længst mod vest ved Hylke Strand og ellesumpen mod søen er medtaget i hegningen for at sikre dyrene fred, ly og tilstrækkelig føde, samtidig med at dyrenes fødesøgning og færdsel skaber dynamik og frøspredning til gavn for naturkvaliteten i området.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 11. december 2015. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Skanderborg Kommune ved Jonna Mosgaard og Louise Friis Hansen, samt Danmarks Naturfredningsforening ved Tina Fleischer og Olaf Møller.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Båstrup syd for Skanderborg sø indeholder forbud mod bebyggelse, etablering af faste konstruktioner, herunder skure og hegn. Projektet kræver derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet finder, at det ansøgte vil medvirke til at opfylde fredningens formål. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation og herunder lovliggørende dispensation i relation til den allerede opsatte solcelle.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage

tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Jytte Heslop,
2. Flemming Pedersen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 15/43410,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Kulturstyrelsen,
10. Region Midtjylland,
11. Dansk Botanisk Forening
12. Skanderborg Kommune, att. Jonna Mosgaard.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 22. december 2017

FN-MJØ-118-2017. Nyt stuehus med udhus

Fredningsnævnet har den 8. december 2017 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til at opføre et nyt stuehus med udhus som erstatning for eksisterende bygninger, der nedrives, på ejendommen matr.nr. 7i Båstrup By, Hylke, Hylke Møllevvej 21, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af arkitekt Bent Atzen for ejendommens ejere Annemette og Finn Sabroe.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 13. marts 1998 om fredning af et område ved Båstrup. Det er fredningens formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede landskab og det fri udsyn over Skanderborg Sø og at sikre, at størstedelen af området kan bruges til golfspil. Der må ikke opføres bygninger, herunder skure, boder og andre indretninger.

Fredningsnævnet meddelte den 13. januar 2016 dispensation til opførelse af et nyt stuehus på ca. 260 m², en stald med et bebygget areal på ca. 185 m² med en tagetage på ca. 124 m² og et udhus med tilhørende erhvervsdel med et bebygget areal på 185 m² med en tagetage på 124 m², da byggeriet samlet ikke fremstod så markeret i fredningen.

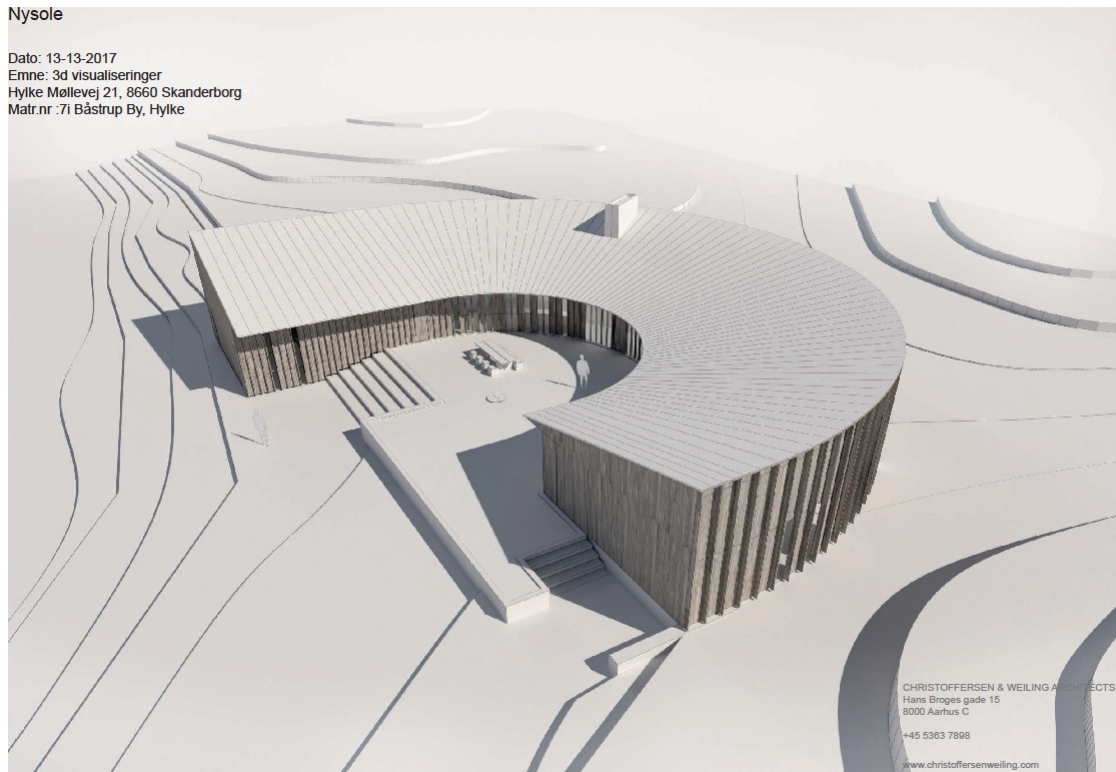
Skanderborg Kommune har anført, at ejendommen er en landbrugsejendom på ca. 13,6 ha, hvoraf 11 ha bruges til golfbane. Ansøgningen omfatter opførelse af nyt stuehus og udhus til erstatning for eksisterende bebyggelse, der nedrives. Alle de eksisterende bygninger i form af et stuehus med et bebygget areal på 85 m² og et boligareal på 140 m² og driftsbygning med et bebygget areal på 240 m² og et samlet erhvervsareal på 380 m² nedrives. Den nye ansøgte bebyggelse omfatter en boligdel med et etageareal på 215 m², hvoraf hemsens i stuen udgør ca. 12 m², en erhvervsdel på 78 m², hvortil der er adgang fra boligdelen, og et udhus og et vognly på 68 m², som huser biler og nødvendige maskiner til vedligehold af ejendommens arealer. Bebyggelsen opføres, hvor den eksisterende bebyggelse er. Det er hensigten, at erhvervsdelen skal anvendes til kontorformål i relation til bl.a. udlejning af ejendommens arealer til golfklubben og ejerens dyrlægefunktion og akutklinik og samtidig indgå som en naturlig del af bebyggelsen på ejendommen. Højden på den nye bebyggelse holdes endvidere under kip på den eksisterende lade- og staldbygning og beboelsesbygning mod øst. Bygningerne opføres i gode gedigne og bæredygtige materialer, som kræver et minimum af vedligehold og besidder en lang levetid. Udvendig fremstår husets facader i norsk træ, som efter eksponering for sol og regn udvikler sig naturligt med en sølvgrå patina, samtidig med at dets højtydende egenskaber bevares. Vinduer og døre udføres i dæmpede farver, og bygningsdelene er ens proportioneret. Tagflader udføres i et samspil mellem grå/sort tagpap med listedækning og forpatineret zink. Skorsten for pejs/brændeovn udføres i sort/grå naturskifer.

Skanderborg Kommune har videre anført, at det nærmeste Natura 2000-område er nr. N52 ved Mossø mv. der ligger ca. 6,7 km mod NV. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke området. Den nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er stor vandsalamander i en beskyttet sø ca. 65 meter fra det ansøgte. Projektet vurderes ikke at påvirke arten eller andre beskyttede arter.

Projektet er illustreret på bl.a. følgende vis:

Nysøle

Dato: 13-13-2017
Emne: 3d visualiseringer
Hylke Møllevvej 21, 8660 Skanderborg
Matr.nr.: 7i Båstrup By, Hylke

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 20. december 2017. I besigtigelsen deltog endvidere Annemette og Finn Sabro med arkitekt Erik Nielsen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Hans Jakobsen og Friluftsrådet ved John Balle Jensen. Projektet blev gennemgået. Annemette og Finn Sabro oplyste, at de ikke vil realisere det projekt, som de tidligere ejere af ejendommen har fået dispensation til. Det kunne konstateres, at det ansøgte byggeri vil blive markant lavere end den nuværende bebyggelse og markant mindre fremtrædende end det byggeri, der blev meddelt dispensation til den 13. januar 2016. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen ved Båstrup betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til byggeriet, da det efter sin placering i landskabet og i lyset af den eksisterende nedrivningsmodne bygningsmasse ikke findes at medføre en øget påvirkning i oplevelsen af fredningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Annemette og Finn Sabroe,
4. Arkitekt Bent Atzen,
5. Miljøstyrelsen, København,

6. Skanderborg Kommune,
7. Danmark Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening,
12. Friluftsrådet, Skanderborg,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 19. juni 2018

FN-MJØ-62-2018. Plantning af række af træer

Fredningsnævnet har den 15. maj 2018 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at plante træer på en strækning på ca. 30 meter på matr.nr. 7c Båstrup By, Hylke, Hylke Møllevvej 15, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Skanderborg Golfklub og Skanderborg Kommune.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 15. juli 1971 om fredning af arealer ved Båstrup. Der er tale om en tilstandsfredning. Der må ske genplantning på allerede beplantede arealer.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er på ca. 15,2 ha i landzone. Der søges om at plante en række træer på ca. 30 meter, som skal reducere udsynet til greenkeepergården fra det omkringliggende landskab og samtidig skærme for vildfarne golfbolde. Der er ikke et specifikt ønske om trævalg, men Skanderborg Golfklub har oplyst, at den vil holde træerne i en højde på maksimalt 10-12 meter. Der vil blive tale om en enkelt række hjemmehørende egnskarakteristiske træer som f.eks. almindelig røn. Trærækken plantes i en starthøjde på 6-8 meter og i en let bue.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 8. juni 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Skanderborg Golfklub ved Henning Nissen, Skanderborg Kommune ved Henriette Lund Momme og Danmarks Naturfredningsforening ved Hans Jacobsen og Niels Thernøe. Projektet blev gennemgået. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Båstrup betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til projektet, da det tilsigter at sløre indsigten til greenkeepergården med dens bygninger og telte, og da beplantningen ikke har betydning for oplevelsen af fredningen, landskabet og Skanderborg sø. Dispensationen meddeles på vilkår om, at beplantningen sker efter Skanderborg Kommunes anvisninger.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,

- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Kresten Thorup,
3. Flemming Pedersen,
4. Skanderborg Golfklub,
5. Miljøstyrelsen, København,

6. Skanderborg Kommune,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Den 25. marts 2022

FN-MJØ-016-2022. Lynshelter

Fredningsnævnet modtog den 16. februar 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre et lynshelter på matr.nr. 7c Båstrup By, Hylke, Hylke Møllevvej 15, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Skanderborg Golfklub og Skanderborg Kommune.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

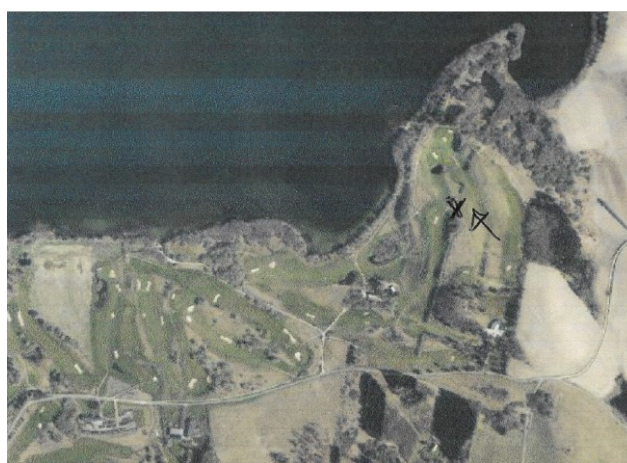
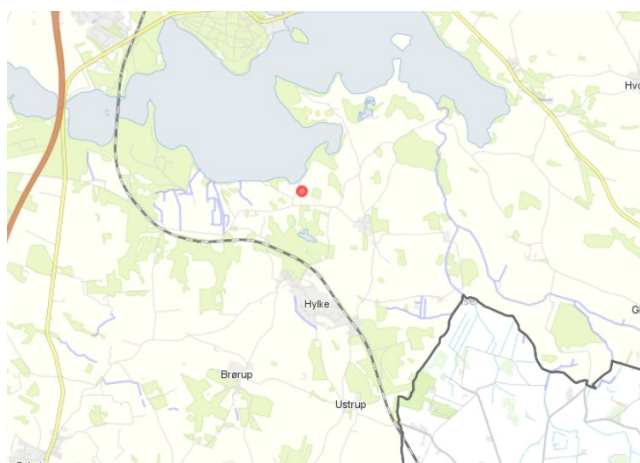
Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 15. juli 1971 om fredning af arealer ved Båstrup. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår, at den blev gennemført, fordi området i høj grad blev anset for fredningsværdigt, dels på grund af sin naturskønhed, og dels på grund af de videnskabelige interesser, der knytter sig til området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen har et areal på 15,2 ha. Ansøgningen omfatter opførelse af en lynshelter på Skanderborg Golfbane på ca. 9 m² (3,6 meter x 2,4 meter x 2,1 meter) i træ af kalmarbrædder med græs på taget. Der vil blive etableret faskine til opsamling af regnvand.

Det er om baggrunden for ansøgningen bl.a. anført, at det flere gange er oplevet, at spillere og besøgende på banen er blevet fanget af lyn og torden, mens de har været langt væk fra et sikkert ly for lyn. Fra øvrige steder på banen kan man indenfor rimelig tid nå i sikkerhed i klubhus, greenkeeperhus og skur på driving-range, men oppe i højlandet ved hul 5-9 er der langt til nærmeste skjul. Der påtænkes at opføre en lynshelter, som kan dække de huller samt besøgende på naturstien. Den vil med sin design indgå meget neutralt i naturen og placeres i læ bag opbygget teested og i læ af nogle store poppeltræer. Der er lynshelter på mange golfbaner.

Ejendommen og lynshelterens placering i fredningen fremgår af følgende kortmateriale:

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektområdet er ca. 6,5 km fra nærmeste Natura 2000-område nr. 52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Projektet vil ikke påvirke

Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vil heller ikke påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om opførelse af en lynshelter til brug for ophold under tordenvejr, og formålet er dermed en sikkerhedsmæssig funktion. Den vil med sin begrænsede størrelse og sit naturlige udseende ikke være væsentlig synlig i området og set fra Skanderborg Sø. Kommunen er indstillet på at dispensere fra lokalplanen, da shelteren er til brug for golfklubben, er en forholdsvis lille bygning og en bygning med en sikkerhedsmæssige funktion.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. marts 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjarne Golles og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Skanderborg Golfklub ved Henning Nissen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Hans Jakobsen. Projektet blev gennemgået. Det blev oplyst, at shelteren placeres i læbæltet, og at der bliver græs på taget. Den har kun en smal bænk og kan ikke bruges til overnatning. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Båstrup betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til shelteren, som med sin placering og ydre fremtræden ingen betydning har for oplevelsen af fredningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkomelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Skanderborg Golfklub,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-13-22,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,

13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. marts 2022

FN-MJØ-013-2022. Udhus og brændestakke

Fredningsnævnet modtog den 15. februar 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre et udhus og om lovliggørelse af tre brændestakke på matr.nr. 7i Båstrup By, Hylke, Hylke Møllevvej 21, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Annemette og Finn Sabroe.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 13. marts 1998 om fredning af et område ved Båstrup. Det er fredningens formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede landskab og det fri udsyn over Skanderborg Sø, at sikre at størstedelen af området kan bruges til golfspil, idet fredningen samtidig skal sikre, at golfbanen indpasses bedst muligt i det eksisterende terræn, at sikre området som et godt levested for dyr og planter og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at området skal bevares i dets tilstand på fredningstidspunktet. Der må således bl.a. ikke foretages væsentlige ændringer af bebyggelse eller opføres ny bebyggelse uden fredningsnævnets dispensation. Der må ikke opføres bygninger, herunder skure, boder og lignende eller andre faste konstruktioner eller anlæg.

Fredningsnævnet meddelte den 22. december 2017 dispensation til at opføre en bebyggelse i form af en boligdel med et etageareal på 215 m² med en hems i stuen på ca. 12 m², en erhvervsdel på 78 m² med adgang til boligen og et udhus og et vognly på 68 m² til biler og nødvendige maskiner til vedligeholdelse af ejendommens arealer. Bebyggelsen skete til erstatning for den eksisterende bebyggelse, som blev fjernet, og som bestod af et stuehus med et bebygget areal på 85 m² og et boligareal på 140 m² og en driftsbygning med et bebygget areal på 240 m² og et samlet erhvervsareal på 380 m² (FN-MJØ-118-2017).

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen har et areal på ca. 13,6 ha, hvoraf 11 ha anvendes som golfbane. Ansøgningen omfatter opførelse af et udhus og allerede opsatte brændestakke.

Der ønskes opført et udhus på ca. 50 m² til erstatning for et eksisterende udhus på ca. 50 m², som nedrives. Der er på ejendommen en 73 m² integreret garage og et 25 m² integreret udhus/vindfang. Udhuset opføres med nogenlunde samme placering som det eksisterende ca. 16 meter fra ejendommens bebyggelse. Udhuset er på det højeste punkt 4,2 meter. Det opføres med ydervægge i træ samt tagkonstruktion med ensidig taghældning med listedækning. Det opføres i samme materialer som den eksisterende bebyggelse. Det skal anvendes til opmagasinering af diverse effekter til brug på grunden, som det eksisterende udhus også benyttes til.

Der er opsat tre brændestakke på ejendommen, én ved beboelsesbygningen med en højde på 0,95 meter, en bredde på 0,9 meter og en længde på 19 meter og to i haven med henholdsvis en højde på 1 meter, en bredde på 0,9 meter og en længde på 7 meter og en højde på 0,95 meter, en bredde på 0,9 meter og en længde på 14,5 meter.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er ca. 6,7 km fra nærmeste Natura 2000-område nr. 52 (Habitatområde nr. 48, Fuglebeskyttelsesområde nr. 33 og 35) "Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer

syd for Salten Langsø og dele af Gudenå". Projektet vil ikke påvirke Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vil heller ikke påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om opførelse af et udhus til erstatning for et eksisterende udhus med samme størrelse og nogenlunde samme placering. Det er tilpasset den eksisterende bebyggelse på ejendommen og opføres i tilknytning hertil og er af mindre omfang og vil ikke kunne ses fra Skanderborg Sø. Brændestakkene er brænde til eget forbrug og er opstillet tæt ved boligen og udhuset og i ejendommens haveareal. De er ikke synlige fra søen.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. marts 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjarne Golles og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Annemette og Finn Sabroe, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Hans Jakobsen. Projektet blev gennemgået. Det kunne konstateres, at det nuværende udhus er faldefærdigt, og at det i den ene ende er opført på et højt fundament som følge af terrænformerne. Det nye udhus skal vendes i forhold til det eksisterende, og der skal derfor afgraves noget materiale fra skrænten, men gulvet hæves ca. 50 cm i forhold til nu, hvilket mindsker behovet for afgravning. Det blev i øvrigt oplyst, at alle brændestakke vil blive fjernet og brændet placeret i det nye udhus, når det er opført. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald og foreslog i den forbindelse, at udhuset eventuelt udføres med græstag.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af et område ved Båstrup betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det eksisterende udhus er faldefærdigt og er som følge af terrænforholdene delvist opbygget på et fundament, som fjernes. Projektet vil medføre terrænændringer, men de udføres i havearealet og mindskes ved en forøgelse af gulvhøjden.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at projektet vil betyde et bedre helhedsindtryk end det nuværende udhus, hvis det udføres på vilkår om, at også det nye udhus udføres puttet i terrænet ved, at der ikke er mellemrum mellem terrænet og væggene, idet betonvægge eller lignende i stedet må udføres til jordens niveau.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation med det anførte vilkår om udførelsesmåden.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkomelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Annemette og Finn Sabroe,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-34-21,

5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.